

- rin. ubi supra, dici & eos posse juris divini, & institutionis Apostolicæ, in quantum ipsi eminenter, & formaliter in Diaconatu continebantur, atque Ecclesiam postmodum crescente fidelium, ac ministrorum numero, de diaconatu edixisse. At locutio hæc Scholasticis utique, non item Morino castigatiois eruditionis vi fore convenit.
- 75 Recte vero idem Morin. concludit, minores ordines utpote nec à Christo, nec ab Apostolis institutos, rationem Sacramenti haud habere. Neque id est contrarium Canon 3. mox citati Concilii Tridentini. Subsistit enim veritas hujus canonis licet solus Presbyteratus sit Sacramentum. Consule etiam Van-Espen *Jur. Eccl. univ. part. 2. tit. 9. cap. 1. §. 6.*
- 76 De materia, & forma Sacramenti ordinis nil Concilium Tridentinum definit. At Eugenius IV. in decreto pro Armenis de hoc Sacramento disserens, "Cujus materia est illud, per cuius traditionem confertur ordo sicut Presbyteratus traditur per Calicem cum vino, & Patenam cum pane porrectionem; Diaconatus vero per libri Evangeliorum dationem; Subdiaconatus vero per Calicem vacui cum Patena vacua superposita traditionem. Et similiter de aliis per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem. Forma Sacramentalis est; accipere potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis, & mortuis, in nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti, & sic de aliorum ordinum formis, prout in Pontificali Romano late continentur."
- 78 Non male autem Morinus, & Van-Espen loc. cit. tradunt, quod mens Eugenii IV. in hoc decreto, seu instructione haud fuit essentialis, & à Christo instituta materia, & formas Sacramentorum assignare, sed ad summum usitatas tunc in Ecclesia Latina materias, & formas, ut hoc decreto redderent Armeni de ritu Ecclesie instructi.
- 79 Ceterum quæ hodie pro forma, & materia præscribuntur, exacte observari debent; confer hic etiam Rousseau de la Combe in *sua Jurispr. Canon. verb. Ordo num. 3.* ubi quod unctio in ordinatione est tantum cæremonialis, nec semper fuit adhibita.

ARTICULUS II.

Quoad ea, quæ concernunt tempora faciendarum Ordinationum, & qualitates Ordinandorum.

SUMMARIUM.

- 1 **P**rima Tontura quando, & ubi conferri possit.
- 2 Ordines Minores conferri possunt, non solum in generalibus Ordinationibus, sed etiam singulis Dominicis, atque festiis diebus, etiam extra missam.
- 3 Immo non solum unum, aut duos possunt Episcopi promovere ad Ordines minores dictis diebus Dominicis, & festiis, sed etiam plures. Dummodo non tot ordinentur, quod videatur esse generalis ordinatio.
- 4 Dicti dies festivi, quibus Ordines minores conferri possunt, sunt dies festi, qui à populo coluntur, & servantur.
- 5 Ordines minores olim non solum dictis diebus festiis, sed etiam alio quocumque die, & loco benevolenti Episcopi, poterant conferri.
- 6 Hodie autem per generalem Ordinationem non conferunt, nisi in quatuor temporibus, aut Sabbato Sancto, vel Sabbato ante Dominicam Passionis, & per specialem paucorum Ordinationem in Dominicis, & aliis festiis diebus.
- 7 Ex consuetudine tamen plurium Ecclesiarum Ordines minores conferuntur, non in Sabbato, sed in Feria sexta, vel quarta quatuor temporum vespere.
- 8 Hinc non est necesse, quod conferens, & recipiens Ordines minores sint jejuni.

- 9 Ordines majores de Jure conferri possunt solummodo in Sabbato omnium quatuor temporum, in Sabbato ante Dominicam Passionis, & in Sabbato Sancto tempore missæ.
- 10 Nec potest induci consuetudo conferendi dictos Ordines majores in aliis temporibus.
- 11 Ex privilegio autem Summi Pontificis possunt valide, & licite conferri Ordines majores extra dicta tempora.
- 12 Et ad hoc validum, & stabile privilegium habent Regulares omnes.
- 13 Immo Regulares habent Apostolicum privilegium recipiendi Ordines Sacros etiam tribus diebus festiis continuis.
- 14 Episcopus confertur die Dominico, vel Natalis Apostolorum, nisi Summus Pontifex aliud specialiter indulserit.
- 15 Supradicta tempora à Jure statuta ad conferendos Ordines non sunt de substantia collationis illorum. Unde si illis non servatis conferantur, imprimatur nihilominus character.
- 16 Duo Ordines Sacri nequeunt conferri eadem die.
- 17 Immo eodem die neque conferri debent Ordines minores, & Subdiaconatus, nisi adsit consuetudo, quæ est probanda per Episcopum.
- 18 Potest tamen Episcopus Ordines minores ex consuetudine privatim aliquibus conferre die Veneris quatuor temporum, si sit dies festus, & in Sabbato ad Subdiaconatum eos promovere ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesie.
- 19 Affertur ad rem decretum Sacre Congregationis.
- 20 Immo plurimi volunt absolute, ut asserunt id usum obtinuisse in Hispaniis, Italia, & alibi.
- 21 Quoad interstitia temporum ad Ordinationem requisita, remissive.
- 22 Ordinum Sacrorum collationes publice in Cathedrali Ecclesia, vocatis, & presentibus ad id Ecclesie Canonice, celebrari debent.
- 23 Ordines autem minores potest Episcopus conferre in ejus dono episcopali. Immo in ejus domo, seu Capella episcopali videntur passim conferri etiam Ordines Sacri, ut jam usus invaluit in pluribus Diocæsiibus.
- 24 Ad valide recipiendos Ordines requiritur, quod Ordinandi sint masculi.
- 25 Fæmine sunt omnino incapaces recipiendi Ordines.
- 26 Adducitur, & solvitur duplicata instantia.
- 27 An autem Hermaphrodita sit capax recipiendi Ordines, remissive.
- 28 Item ad valide recipiendos Ordines requiritur, quod Ordinandi sint Baptizati: & ad id affertur notabilis casus.
- 29 Item ad valide recipiendos Ordines requiritur, quod Ordinandi adulti habeant debitam intentionem, & voluntatem ipsos recipiendi.
- 30 Ad licite recipiendos Ordines requiritur primo, quod Ordinandi sint in statu gratiæ.
- 31 Secundo requiritur, quod sint confirmati.
- 32 Tertio requiritur, quod ordinati, seu gradui, & non per saltum Ordines suscipiant.
- 33 Quarto requiritur, quod non sint irregulares.
- 34 Si furiosus, aut infans, vel dormiens hominem mutilat, seu occidat, non fit irregularis.
- 35 An infans ante septimum annum habens plenum usum rationis, & occidat hominem, fiat irregularis, ad num. 37.
- 36 Si dubitetur, an infans, cum homicidio commiserit, habuerit sufficientem usum rationis ad peccandum mortaliter; probabilius censendum est irregularem.
- 37 Et id certius tenendum est de puero decem circiter annorum, si non adhibuit debitam diligentiam ad evitandum homicidium, quamvis reputetur casuale.

Af-

- 69 Affertur, & solvitur objectio.
- 41 Generaliter dicendum est quod ab homicidio casuale incurritur irregularitas à dante operam rei illicite, quamvis adhibuerit debitam diligentiam ad evitandum homicidium.
- 42 Hinc Clericus, qui sese exercens cum sceptris hominem, quem non videbat, occidit; seu venando telum in feram misit, & hominem occidit, irregularis est, etiamsi omnem adhibuerit diligentiam.
- 43 Item irregularis evadit ex homicidio casuale, quod non adhibuit debitam diligentiam ad ipsum evitandum, quamvis daret operam rei licite.
- 44 Neque evadit irregularis furiosus, si durante furore hominem occidat.
- 45 Evadit tamen irregularis, si dilucida intervalla habeat, & hominem occidat, dum sane mentis est.
- 46 Non est autem irregularis, licet gravi sua culpa in furorem, vel amantiam incideret.
- 47 Item non evadit irregularis dormiens propter homicidium à se commissum in somno.
- 48 Erret tamen irregularis, si sciebat se ad id dormiendo solitum esse, & non adhibuit diligentiam debitam ad evitandum.
- 49 Sic pariter dicendum est de ebrio, qui non adhibuit prius debitam diligentiam.
- 50 Non esset tamen ebrius ob id irregularis, si inopinatus, & ex improviso absque culpa hominem in ebrietate occideret.
- 51 Irregularitas ob homicidium casuale saltem indirecte voluntarium incurritur ab homicida, quamvis ob id non fuerit à Tribunali laicali condemnatus, ad num. 54.
- 52 Pro dispensatione hujusmodi irregularitatis ad eundem est Sedes Apostolica.
- 53 Facilius dispensatur cum jam promotus, quam cum promovendo.
- 54 Potest autem Episcopus dispensare super irregularitate orta ex homicidio casuale occulto.
- 55 Sic potest dispensare cum eo, qui hominem occidit, non intendens occidere, & cum eo, qui mandavit serpo, ut alterum baculo percuteret, sine homicidio, si homicidium contra suam voluntatem sequitur.
- 56 Item super irregularitate ex homicidio occulto causa defensionis facti, non servato moderamine inculpate tutele.
- 57 Secus autem si tale homicidium, vel aliud casuale sit notorium, & publicum, vel ad forum contentiosorum deductum.
- 58 Neque dispensare potest super irregularitate absque delicto orta ex defectu perfectæ lenitatis.
- 59 Potest tamen dispensare super irregularitate orta ex quacumque mutilatione, etiam voluntaria, si sit occulta.
- 60 Item, dispensare potest super irregularitate orta ex homicidio casuale, seu indirecte tantum voluntario quamvis notorio, ad Ordines minores, & beneficium simplex.
- 61 Potest Episcopus dispensare super irregularitate contracta ab eo, qui duos Sacros Ordines eodem die suscepit, & in pluribus aliis similibus, que assignantur, dummodo delictum sit occultum.
- 62 Occultum autem quantum ad hoc non dicitur, si probari delictum possit per aliquos testes.
- 63 In casibus quomodocumque occultis ex nova lege post Conc. Trid. Sedis Apostolicæ reservatis nequeunt Episcopi dispensare.
- 64 Cardinalis in suis titulis, sicut Abbat, & Prælati habentes jurisdictionem quasi Episcopalem, & Sedis Apostolicæ immediate subiecti nequeunt uti dicta facultate dispensandi, & abrolandi in casibus occultis tributa à Concil. Trident. Episcopi.

- 69 Quinto requiritur quod nulla censura sint ligati.
- 70 Sexto requiritur, quod sint in ætate Canonica constituti.
- 71 Infantes tamen, quamvis illicite, valide ordinantur ad quemcumque Ordinem etiam Presbyteratus.
- 72 Immo infantes ordinantur valide etiam ad Episcopatum.
- 73 Ætas Canonica pro prima Tontura, & Ordinatione, Lecturatu, & Exorcistatu sunt anni septem compleri.
- 74 Pro Acolytatu sunt anni duodecim compleri.
- 75 Pro Subdiaconatu sunt anni viginiduo.
- 76 Pro Diaconatu sunt anni viginiduo.
- 77 Pro Presbyteratu sunt anni viginiduo.
- 78 Qui anni requisiti à Tridentino pro his tribus Sacris Ordinibus sufficiunt incipiunt.
- 79 Pro Episcopatu requiruntur anni viginiduo compleri.
- 80 Septimo requiritur, quod sint scientia sufficienti instructi pro quolibet Ordine suscipiendi.
- 81 Octavo requiritur, quod ordinentur à suis propriis respectivo Episcopis, vel ab aliis de eorum licentia, & cum suis dimissionibus.
- 82 Nono requiritur, quod ordinandi in Sacris habeant legitimum titulum sustentationis, scilicet, aut beneficii ecclesiastici pacifice possessi, aut patrimonii sufficientis ad honestam sustentationem, aut Paupertatis Religiosæ.
- 83 Ad titulum beneficii ut quis licite ordinetur, requiritur, quod sit beneficium proprie dictum.
- 84 Et quod tale beneficium sit sufficientis ad honestam ipsius sustentationem, & pacifice possessum.
- 85 Unde qui non habet beneficium sufficienti, non debet ordinari cum supplemento patrimonii, nisi necessitas, aut utilitas Ecclesie id exigat.
- 86 Et si beneficium, ad cuius titulum ordinator ab Episcopo non suo, non esset sufficientis juxta Taxam sui Ordinarii, esset suspensus quoad exercitium Ordinum.
- 87 Immo nedum ipse ordinatus esset suspensus ab exercitio Ordinum, quamdiu proprio Ordinario videretur expedire; sed etiam Episcopus Ordinans esset suspensus per annum à Collatione Ordinum, & uterque subiaceret gravioribus penis pro modo culpa.
- 88 Et tale beneficium non potest Ordinatus postmodum resignare, nisi facta fuerit mentio, quod ad illius beneficii titulum sit promotus, neque ea resignatio potest admitti, nisi constituto, quod aliunde vivere commode possit; aliter autem facta resignatio nulla est.
- 89 Ad titulum patrimonii, vel pensionis, ut quis licite ordinari possit, requiritur, quod Episcopus iudicet talem pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum esse assumendum, illudque patrimonium, vel pensionem, & ad vitam sustentandam sufficientem esse, & vere ab ipso obtineri.
- 90 Unde Clericus suscipiens Ordines Sacros cum patrimonio filio, sicuti etiam cum filio beneficio suspensionem incurrit.
- 91 Non est tamen suspensus ipse ordinatus, si bona fide, & sine ulla sua fraude, & dolo absque legitimo titulo ordinaretur.
- 92 Tale patrimonium, seu pensio posthac sine licentia Episcopi alienari, aut extingui, vel remitti nullatenus potest, donec ordinari beneficium ecclesiasticum sufficientis suo status sint adepti, vel aliunde habeant, unde vivere possint.
- 93 Unde patrimonii titulus non extinguitur, etiamsi ordinatus acquirat alia bona; donec ab Episcopo loco patrimonii subrogentur.
- 94 Neque ordinatus potest absque expressa licentia Episcopi donare patrimonium libere constitutum, reservato sibi usufructu ad vitam.
- 95 Neque potest absque dicta licentia Episcopi illud

in

in emphyteusim concedere, reservato decuplo annuo Canone fructibus correspondente.

96 Neque patrimonium potest sine licentia Episcopi alienari etiam ordinatus consequatur beneficium.

97 Prohibito Concilio Tridentini alienandi patrimonium exceditur ad fideiutionem Ordinati, & quomodo in tali casu providatur Creditori.

98 Patrimonium potest etiam in censibus.

99 Ordinibus Sacris initiari non potest, qui bonis cæsit.

100 Ad titulum Paupertatis, seu Professionis Religiosæ, ut quis licite ordinetur, requiritur, quod sit vere Professus.

101 Unde Novitii sine titulo beneficii, vel patrimonii, aut pensionis, nequeunt promoveri ad Sacros Ordines.

102 Et hoc ipsum habet locum, non solum in Novitiis, seu non professis, sed etiam in nulliter Professis.

103 Patres autem Societatis Jesu, quia tria nota Paupertatis, Castitatis, & Obedientiæ in Societate emiserunt, de licentia Præpositi Generalis possunt promoveri ad Sacros Ordines absque titulo, etiam ante solemnem Professionem.

104 Patribus Societatis Jesu sic ordinatis nulla debentur alimenta à dicta Societate, si contingat eos ante solemnem Professionem à Præposito Generali à dicta Societate dimitti.

105 In calculandis redditibus beneficii pro titulo ordinandi, an sint detrahenda onera missarum eisdem beneficio adjecta, & an detrahenda sint distributiones quotidianæ, si beneficium sit residuale, ad num. 114.

115 Ad dicta superius sub n. 17. attendenda est notabilis decisio Sac. Congr. Conc.

116 Subnequantur Supplementa Auctoris, ad num. 137.

118 Ex aliena manu.

P RIMA Tonsura conferri potest quocumque die, & hora, & loco; ita expresse Pontificale Romanum in Rubrica de Ord. conferend. ibi: Clericatus, seu prima Tonsura quocumque die, & hora, & loco conferri potest. Et sic tenet Communis Doctorum. Non enim alicubi in Jure reperitur quid aliud de ea constitutum.

Ordines Minores conferri possunt, non solum in generalibus Ordinationibus, sed etiam singulis Dominicis, atque festis diebus, etiam extra missam; sic Pontificale Romanum tit. de Minoribus ordinibus, & habetur ex cap. De eo 3. de temporibus Ordinationum, ibi: Licetium ex cap. Episcopi, Dominicis, aut aliis festis diebus unum, aut duos ad Minores Ordines promoveri. Immo non solum unum, aut duos possunt Episcopi promovere ad Ordines Minores dictis diebus, sed etiam plures, dummodo non tot ordinentur, quod videatur esse generalis Ordinatio; Glossa ibid. verb. Aut duos: Sylvester verb. Ordo 2. quest. 6. Gobat tom. 1. tract. 8. num. 453. cum aliis ibi citatis, Reiffenstuel lib. 1. decret. tit. 1. num. 31. Rosignol. de Ordinibus Ecclesiasticis part. 1. de Ordinibus in communi quest. 2. art. 7. num. 4. ubi recte dicit, quod in citato textu cap. De eo 3. ly unum, aut duos non positum sit restrictivè, sed exemplificativè, & sic tenent alii passim, & servat praxis.

Dicti dies festivi, quibus Ordines Minores conferri possunt, sunt dies festi, qui à populo coluntur, & servantur; sic expresse declaravit Sacra Congreg. Concil. apud Fagnan. in cit. cap. De eo 3. de temporibus Ordinationum. num. 24. Ordines Minores olim non solum dictis diebus festivis, sed etiam alio quocumque die, & loco benevolenti Episcopo poterant conferri, ut patet ex cap. Quando 6. dist. 75. ibi: Quando, & ubi libitum fuerit, usque ad Subdiaconatus officium Clerici ordinentur. Hodie autem per generalem Ordinationem non conferunt, nisi in quatuor temporibus, aut Sabbato Sancto, vel Sabbato ante Dominicam Passionis, & per speciale, & privatam paucorum Ordinationem in Dominicis, & aliis festis diebus, juxta dict. cap. De eo 3. de temporibus Ordinationum, ut notat Fagnan. ibid.

num. 30. Ex consuetudine tamen plurium Ecclesiarum Ordines Minores conferuntur, non in Sabbato, sed in Feria sexta, vel quarta quatuor temporum, quæ consuetudo, ut dicit Layman in cit. cap. De eo 3. de temporibus Ordinationum. reprehendi non potest; & quidem quod Ordines Minores conferantur pluribus in locis vespere illius Ferie 6. testatur passim Doctores, & signanter Gobat tom. 1. tract. 8. num. 430. Rosignol. loc. cit. num. 6. Quintanadven. Singular. tract. 6. singul. 7. num. 1. Henric. in Summa lib. 10. cap. 12. §. 2. Reiffenstuel loc. cit. num. 32. & alii plurimi; immo hoc concedere consuetudinem ubique receptam, testatur Fagnan. in cit. cap. De eo num. 14. post Henriquez loc. cit. quamvis subjungat præstare, ut talis consuetudo tollatur, & ad rem facti dubium propositum in Sacra Congreg. Concilii ab Episcopo Pontalegensi: "An supposita consuetudine immemorabili licitum sit conferre primam Tonsuram, & Minores Ordines Feria sexta post prandium ante diem Sabbati," ad quod præfata Sac. Congr. Conc. die 13. Apr. 1702. respondit: "Affirmative quoad primam Tonsuram, & quoad Minores Ordines consuetudinem immemorabilem tolerari posse, sed expedire, ut Episcopus se conformet Pontificali Romano tit. de Minoribus Ordinibus;" sic refert Card. Petra tom. 5. Comment. ad constitut. 7. Pii II. sub num. 48. in fine.

Hinc non est necesse, quod conferens, & recipiens Ordines Minores sint jurejuri; Reiffenstuel loc. cit. n. 32. Layman in dict. c. De eo 3. de tempor. ordin. cum aliis ibi citatis, & alii passim; cum enim possint conferri, & sæpe conferantur post prandium, stat clarum, quod nec in conferente, nec in recipiente requiritur jejunium.

Ordines Majores de Jure conferri possunt solummodo in Sabbatis omnium quatuor temporum, in Sabbato ante Dominicam Passionis, & in Sabbato Sancto tempore missæ, cap. De eo 3. de temporibus Ordinationum. & cap. Ordinationes 7. cum similibus, in quibus licet dicatur in quatuor temporibus, & hujusmodi, non debet intelligi, quod Ordines Majores possint de Jure conferri die Mercurii, & Veneris, sed solum die Sabbati earundem hebdomadarum; cap. Ordinationes 3. cap. Quod à Patribus 4. dist. 75. cap. Literas 13. de temporibus Ordinationum. Sic expresse Fagnanus lib. 1. decret. in cit. cap. De eo 3. de temporibus Ordinationum. num. 17. & 18. cum multis ibi citatis, Barbosa de Officio. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 17. num. 1. & 3. cum pluribus ibi citatis, ubi reddit rationem, & quare potius diebus Sabbati Ecclesia construxerit Sacros Ordines esse conferendos; quia nempe Sabbatum significat requiem; legitur enim Genes. 2. quod requievit Deus die septimo ab omni opere, quod patrarat: qui autem ad Sacros Ordines assumuntur, à seculi laboribus ad requiem Domini, seu Ecclesiasticam transeunt; Glossa in cit. cap. Literas, verb. Pertinere, de temporibus Ordinar. cum illis non amplius negotiari permittatur; cap. Fornicari 10. dist. 88. quem transitum non faciunt Ordinati in Minoribus, cum ad seculum redire valeant; cap. Si quis 2. dist. 32. cap. Joannes 7. de Cleric. conjugat. Card. Petra tom. 5. comment. ad constitut. 7. Pii II. num. 7. & seq. & alii passim. Nec potest induci consuetudo conferendi dictos Ordines Majores in aliis temporibus, textu expresso in cap. Sane 2. de temporibus Ordinationum. Barbosa c. alleg. 17. num. 4. cum aliis ibi citatis. (Verb. Sabbatum.)

Dicitur autem notanter de Jure, quia ex privilegio Summi Pontificis possunt valide, & licite conferri Ordines Majores extra dicta tempora; Papa enim secundum plenitudinem potestatis de Jure potest supra jus dispensare, textu expresso in cap. Proposuit 4. de consecratione. præband. Et de facto sæpe sæpius dispensat cum pluribus.

Et ad hoc validum, & stabile privilegium habent Regulares omnes, ut novissime declaravit Bened. XIII. In Concilio Romano celebrato 1725. tit. 5. de temporibus Ordinationum cap. 2. ibi: "Quo vero ad Regulares privilegia à Summis Pontificibus habentes, sive ex-

presse, sive per viam excommunicationis concessa, Sacros videlicet Ordines extra tempora suscipiendi; cum privilegia ipsa in suo robore persistant, nec his derogatum fuisse constet, decernimus prout Regulares eosdem absque novo indulto Apostolico tuto posse extra tempora ordinari." Immo Regulares habent Apostolicum privilegium recipiendi Ordines Sacros etiam tribus diebus festivis continuis, ut expresse concessit Societati Jesu cum prohibitione communicationis Gregorius XIII. constit. incip. Pium, & utile: & absolute sine prohibitione communicationis concessit Congregationi Reformatæ S. Bernardi Gregorius XIV. constit. incip. Romanus Pontifex: & Clemens VIII. die 13. Novembris 1506. concessit Congregationi S. Joannis Evangelistæ in Portugallia, ut possint ordinari extra tempora, & per quemcumque Episcopum communionem Ecclesie Catholicæ habentem tribus Dominicis, vel festivis diebus continuis, vel interpolatis, etiam non servatis inersitatis. Quod privilegium sese vidisse testatur Portell. in du. Regular. verb. Ordo num. 4. & ex ipso testatur Reiffenstuel loc. cit. n. 51. Sporer tom. 3. part. 1. cap. 5. sect. 4. num. 121. Rosignol. de Ordinibus in communi part. 1. quest. 2. art. 8. num. 3. & alii: unde ex vi dictarum concessionum non solum noster Ordo, seu Religio Minorum, sed etiam omnes aliæ Religionis participantis privilegia dictarum Congregationum; tum quia post Gregorium XIII. per alios Pontifices Successores fuerunt concessa variis aliis Religionibus privilegia Societatis Jesu absque ulla penitus restrictione, ac si eisdem concessa noviter essent, & primo; quibus stantibus in dies cernimus, à doctissimis, & gravissimis Episcopis Regularibus (ut de suis testatur P. Rosignolus loc. cit. n. 4.) extra tempora tribus diebus festivis immediate subsequentibus Sacris Ordinibus initiari.

Episcopatus conferuntur die Dominicæ, vel Natalitio Apostolorum, nisi Summus Pontifex aliud specialiter indulerit; cap. Ordinationes Episcoporum 1. & cap. Quod die Dominicæ 5. dist. 75. & Pontific. Roman. tit. de consecrat. Electi in Episcopum.

Supradicta tempora à Jure statuta ad conferendos Ordines non sunt de substantia collationis illorum, unde si, illis non servatis, conferantur, imprimatur nihilominus character; Glossa in cap. Ordinationes 1. dist. 75. & alia Glossa in cap. Vel non est compos 14. de temporibus Ordinationum. verb. Etatem: Barbosa de Officio. & potest. Episcop. part. 2. alleg. 17. n. 8. Ugolin. de potest. Episcop. cap. 26. §. 25. n. 1. in princip. Fagnan. in cit. cap. De eo 3. de temporibus Ordinationum. n. 20. & in cap. Vel non est compos 14. eod. tit. n. 7. & alii passim.

Duo Ordines Sacri nequeunt conferri eodem die, cap. Literas 13. & cap. Dilectus 15. de temporibus Ordinar. & expresse Concil. Trident. sess. 23. cap. 13. de reformat. ibi: "Duo Sacri Ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur, privilegia, ac indulta quibusvis concessis non obstantibus quibuscumque." Immo eodem die neque conferri debent Ordines Minores, & Subdiaconatus, nisi adsit consuetudo, quæ est probanda per Episcopum, ut decrevit Sacra Congreg. Concilii in Calagurritana Ordinis 24. Aprilis 1694. teste Card. Petra tom. 5. commentar. ad constit. 7. Pii II. num. 46. qui insuper sub num. 46. subdit, quod ad dubium in Sacra Congregatione Concilii propositum in una Bovenis: An Ordinatus eodem die ad Minores, & Subdiaconatum, ille, necnon Episcopus ordinans, & quas inciderint? Sacra Congreg. die 7. Maji 1707. resolvit "Quoad ordinatos dandam esse absolutionem, impositam penitentiam salutari arbitrio Episcopi vicinioris (quæ Episcopus fuerat particeps actionis prohibita)" quo vero ad ordinantem, ad mentem, ut scilicet non solum acriter admoneretur, sed per literas moneatur, quod licet gravior poena ipsi esset infligenda, quia plus deliquit scienter conferendo his tribus Clericis Minores cum Subdiaconatu eodem die: attamen ex benignitate Congregationis, omnis poena pro hac vice ei remittitur, quodque in posterum à similibus committendis omnino absteat. Alia ad rem vide in hoc eodem art. sub n. 115.

Potest tamen Episcopus Ordines Minores ex consuetudine privatum aliquibus conferre die veneris quatuor temporum, si sit dies festus, & in Sabbato ad Subdiaconatum eos promovere ob necessitatem, vel utilitatem Ecclesie; ut decrevit Sacra Congreg. Concilii ad quartum dubium ex iis propositis apud Fagnan. in cit. cap. De eo 3. tempor. ordinat. n. 42. quæ hac occasione hic ad literam dantur.

Præsupposito, quod Minores Ordines possunt conferri diebus Dominicis, aut aliis festivis, dubitatur, an appellatione diei festi comprehendatur festum, in quo ab Ecclesia fit officium, an vero debeat esse festum, quod à populo colitur?

Secundo, idem est dubium quoad promovendos viginti dispensationum de promovendo extra tempora diebus festis.

Tertio, an ex consuetudine possit Episcopus uno, & eodem die ad Minores Ordines aliquos promovere?

Quarto, an ubi consecuerit ordinatus ad quatuor Minores Ordines die veneris, & in die Sabbati sequentis ad Ordinem Subdiaconatus promoveri, id sit licitum propter consuetudinem?

Ad primum Sacra Congreg. Concil. censuit, comprehendit dies festos, qui à populo servantur, toto iure de consecrat. dist. 3. cap. 12. sess. 25. de Regul. Ad secundum idem respondit.

Ad tertium, præsupposita consuetudine posse.

Ad quartum, licere Episcopo, si dies veneris sit dies festus, & si necessitas, iuxta utilitatem Ecclesie, iudicio Episcopi, id exoptat, jura decreverit Concilii, cap. 11. sess. 23. non tamen in publicis Ordinationibus, sed privatim; & aliquibus prædictis Minores Ordines conferre.

Immo plurimi volunt absolute, quod dispensante Episcopo, possint Ordines Minores die immediate præcedenti Sabbato quatuor temporum conferri, & die Sabbati Subdiaconatus, & id usum obtinuisse in Hispaniis asserunt Henriquez lib. 10. cap. 12. numer. 12. Villalobos in Summa tom. 1. tract. 11. dub. 13. num. 4. Sayrus lib. 7. de censuris cap. 10. num. 46. Vasquez tom. 3. in tertia part. disp. 246. cap. 5. num. 48. & alii; & hoc etiam prædicari in Italia referunt Molleus in Summa tract. 2. cap. 14. num. 13. Reginald. tom. 2. lib. 30. tract. 1. cap. 5. num. 26. Diana tom. 1. tract. 16. resol. 28. & alii. Vide Rosignolum loc. cit. n. 18. ubi ad id multa adducit.

Quoad interstitia temporum ad Ordinationem requisita; vide verb. Interstitia, ubi late de omnibus.

Ordinum Sacrorum collationes publice in Cathedrali Ecclesia, vocatis, presentibusque ad id Ecclesie Canonici, celebrari debent; sic expresse Concil. Trident. sess. 25. cap. 8. de reformat. ibi: "Ordinationes Sacrorum Ordinum statuta à Jure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia, vocatis, presentibusque ad id Ecclesie Canonici, publice celebrentur; si autem in alio iudicatis loco, præsentibus Clero loci, digniori, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adætur." & sic dictum fuisse refert ex multis Barbosa in dict. Concil. loc. cit. num. 12. & novissime statuit Benedictus XIII. constit. incip. In Supremo §. 15. Ordines autem Minores potest Episcopus conferre in ejus domo episcopali: Barbosa ibid. num. 13. cum pluribus ibi citatis. Immo in ejus domo seu Capella Episcopali videntur passim conferri etiam Ordines Sacri; ut jam usus invaluit in pluribus diocesisibus.

Qualitates Ordinandorum ad valide recipiendos Ordines sunt, quod Ordinandi sint masculini; Communissima omnium Catholicorum. Fæmine enim sunt omnino incapaces recipiendi Ordines, ut desumitur ex cap. Mulieres 10. dist. 32. & ex cap. Nova 10. de panit. & remittit. & tenent communissime omnes Doctores Catholici docentes, hoc esse de Jure divino; & ordinatione Christi, cum ipse nullam fæminam, immo nec propriam quidem Matrem ordinaverit; quamvis fuerit dignior; & excellentior universis Apostolis; unde Apostolus 1. ad Corinth. cap. 14. numer. 34. sic præcipit "Mulieres in Ecclesiis taceant: non enim permittitur eis

neis loqui, sed subditas esse, sicut & lex dicit: si quid autem voluit discernere, domi viros suos interrogent. Turpe est enim mulieri, loqui in ecclesia; & t. ad Timoth. cap. 2. num. 11. sic habet: mulier in silentio discat cum omni subiectione: docere autem mulieri non permitto, neque dominari in verbum, sed esse in silentio; adeoque enim feminis ex Sacra Scriptura nequeat competere munus docendi in Ecclesia, quod ex Malaquie cap. 2. num. 7. est munus proprium Sacerdotis, ibi: *Labia enim Sacerdotis custodiam scientiam, & legem requirunt de ore eius;* nec eisdem potest competere Ordo Sacerdotalis.

26 Nec officit, quod in Jure fiat mentio Diaconissa, Presbyterissa, & Episcopissa, ut in c. Diaconissam 23. caus. 27. quest. 1. & cap. Mulieres 19. dist. 32. & saepe alibi. Non officit inquam; quia (ut recte notat Baronius ad annum Christi 34. n. 280. Campanil. in divers. Juri canon. rubr. 11. c. 2. Vasquez l. 3. in 3. part. disp. 245. cap. 3. Rosignol. de Ord. in comm. part. 1. quest. 3. art. 1. n. 7. & alii) ipsae feminas tali nomine appellabatur, non quod sic essent ordinatae, sed quia viri earum erant assumpti ad Diaconatum, Presbyteratum, & Episcopatum, & ideo uxores Diaconorum Diaconissa, Presbyterorum Presbyterissa, & Episcoporum Episcopissa dicebantur denominatione desumpta ab earum Maritis. Et si insecrur dicendo, quod in cit. cap. Diaconissam expresse habetur: *Diaconissam non debere ante annos quadraginta ordinari statumque,* sicque videtur sequi, quod post tale tempus possint ordinari; respondetur cum Glossa ibid. verb. Ordinari: Barbosa ibid. num. 3. & seq. & Doctore Subtili in 4. dist. 15. quest. 2. §. Ad secundum principale: Reiffenstuel lib. 1. decret. t. 11. num. 58. & alii, id esse intelligendum non de vera ordinatione, sed quia super talem feminam fiebat aliqua benedictio, ex qua consequabatur aliquod officium speciale, ut puta, quia ex Ordinatione Abbatissa, vel Collegii, tunc competeat ei legere Homilias, aut Evangelia in Matutino, quod non licebat aliis, sed ille non erat alius alicujus Ordinis, Vide verb. Feminae n. 1.

Nota. Diaconissarum munus non erat legere Homilias, aut Evangelia in Matutino. Ad eas etiam pertinebat assistere Episcopis in Baptismo ministrando feminis, eas in Fidei rudimentis instruere, elemosinas distribuere, curam gerere Viduarum, aliisque pietatis operibus sese exercere. Diaconissarum munus citius per Occidentem obsolevit, quam in Oriente. Concilium Epianense in Gallis Saec. IV. vetavit in posterum Diaconissas promoveri. Saec. XIII. adhuc Constantinopoli Diaconissa vigeabant. Confer Macri Hievollexicon, necnon Doctis. Goarium in Notis ad Euchologium Graecorum, in Ordinatione Diaconissa, pag. 19. & seq.

27 An autem Hermaphroditus sit capax recipiendi Ordines, vide verb. Hermaphroditus d. num. 11.

28 Item ad valide recipiendos Ordines requiritur, quod Ordinandi sint Baptizati: Baptismus enim est fundamentum, & janua omnium Sacramentorum novae legis cap. Cum itaque 112. §. final. de consecrat. dist. 4. & cap. Veniens 3. de Presbytero non baptizato, ibi: *Cum Baptismus sit fundamentum omnium Sacramentorum, adeoque sine Baptismo non potest valide recipi Sacramentum Ordinis;* c. Si quis per ignorantiam 59. caus. 1. quest. 1. Unde in cap. Si quis Presbyter 1. de Presbytero non baptizato, expresse statuitur: *Si quis Presbyter ordinatus deprehenderit, se non esse baptizatum, baptizetur, & iterum ordinetur, & concordat cit. cap. Veniens 3. eodem titulo.* Et casus hic nostro seculo accidit in Calabria, ubi seculares quidam Parochus, cum aliter non posset hostili animo, quem habebat erga quemdam Principem, satisfacere, ejus infantes, quos aqua baptismali abluebat, in peccato originali relinquebat, siquidem animum positivum habebat illos minime baptizandi, ut anime illorum a gloria excluderentur, & hoc ad vindictam inimicitiae, quam contra eorum Patrem gerebat. Sub finem vice Parochus poenitentia ductus, crimen confessus est, unde filii illius Principis superstites (nam nonnulli sine Sacramento Baptismi decesserant) iterum baptizati sunt, inter

quos unus erat ex Ordine nostro Sacerdos, Confessor, & qui Prelaturas plures Locales, ac Provinciales administraverat; & hic ad prescriptum dictorum Sacramentorum Canonum c. Si quis Presbyter 1. & c. Veniens 3. de Presbytero non baptizato, post baptismum iterum omnes Sacros Ordines suscepit. Sic ad iterum refert Amens de delictis, & panis tit. 8. §. 1. verb. Abusus in Baptismo n. 3. & sequitur Ursaya tom. 1. p. 2. decept. 2. n. 159.

Item ad valide recipiendos Ordines requiritur, quod Ordinandi Adulti habeant debitam intentionem virtutalem saltem externam, & voluntatem ipsos recipiendi, unde invalide suscipiunt Ordines omnes adulti invitati, vel non voluntarii, utpote vel animo repugnantes, vel fidei, & simulate tantum ipsos recipientes; Communis. Quod si quis coactus gravis mali metu animum intendat ad suscipiendos Ordines, ut malum illud vitet, tunc utique Ordinatio valet. Si vero recipiat absque intentione interna, profecto Ordinatio non valet. Nec valet etiam, si habuerit animum indifferentem, id est, nec voluntatem suscipiendi, & non suscipiendi ordines. Pro invaliditate hujus Ordinationis refertur decretum Sacri. Congreg. De Sacrif. missae lib. 7. cap. 10. §. 20. * Vide verb. Intentio.

Qualitates autem Ordinandorum ad licite recipiendos Ordines sunt multae. Primo igitur requiritur, quod sint in statu gratiae; status enim gratiae requiritur ad licitam, & dignam receptionem cujusvis Sacramenti novae legis; unde si qui scienter existentes in peccato mortali recipient aliquid Ordinem, peccarent mortaliter; Communis.

Secundo requiritur, quod sint confirmati; Communis, & habetur aperte ex Concilio Tridentino sess. 23. cap. 4. de reform. ubi dicit, quod confirmati debent esse etiam, qui volunt accipere primam Tonsuram, ibi: *Prima Tonsura non initiatur, qui Sacramentum Confirmationis non susceperint.* Unde si qui non confirmati scienter ad Ordinationem accederent, peccarent saltem venialiter, ut tenent communis Doctores, vel etiam mortaliter, ut jure tenent Toletus, Bonacina, Nugnus, Tannerus, Castropolus, & alii.

Tertio requiritur, quod ordinate, & gradatim, & non per saltum Ordines suscipiant; Communis per textum in cap. unico de Clerico per saltum promotum, & Concil. Trident. sess. 23. cap. 2. de Sacramento Ordinis. Unde si qui scienter per saltum ordinarentur, recipiendo verbi gratia Presbyteratum, nondum suscepto Diaconatu, graviter peccarent, quia agerent contra preceptum Ecclesiae in te gravi. Et si quis sic ordinatus etiam ex bona fide, & ignorantia invincibili in susceptis Ordinibus ministraret, indigeret absolutione, & respective dispensatione saltem ad cautelam; sicque quidam Clericus Joseph Cajetanus Ghinettus, per saltum ad Exorcistatum, & Acolytorum Ordines promotus, quique ex bona fide, vel ex ignorantia invincibili in susceptis Ordinibus ministraverat, absolutus, & respective dispensatus fuit ad cautelam, tum ad Ordines omnes, tum ad alios arbitrio Archiepiscopi; ut mandavit Sacri. Congreg. Concil. in Florentina Ordinum 5. Decembris 1744. apud Thesaurum resolutionum t. 13.

Quarto requiritur, quod non sint irregulares; Communis. Irregularitas enim est inhabilitas canonica ad Ordines suscipiendos, & in susceptis ministrandum. Unde durante irregularitate nemo licite ordinari potest, nec in suscepto jam Ordine ministrare; cap. Saepè contingit 1. de temporibus ordinationum in 6. Quot autem, & quales sint irregularitates, & a quibus dispensari possint, vide verb. Irregularitas per tot. tit. 10. c. 1.

Hic adde quod si furiosus, aut infans, vel dormiens hominem mutilet, seu occidat, non sit irregularis; Communis per textum expressum in Clementina. Si furiosus unic. de homicid. ibi: *Si furiosus, aut infans, seu dormiens hominem mutilet, vel occidat, nullam ex hoc irregularitatem incurrit.*

An autem si infans (id est, minor septennio, ex leg. Si infanti 18. Cod. de jure deliberandi, ibi: *Si infanti, id est, minori septem annis, ex cap. Si infans unic. de desponsat. impuber. in 6. & Glossa ut in Clementina.* Si

Si furiosus, verb. Infans) ante septennium completum, plenum usum rationis habet, ac sit doli capax, & occidat hominem, fiat irregularis? Negant Barbosa in cit. Clementina Si furiosus num. 6. Sayrus de censura lib. 6. cap. 17. num. 30. Avila in similib. tract. part. 7. disp. 6. sect. 1. dub. 13. concl. 1. Henriquez lib. 4. cap. 3. num. 4. Layman lib. 1. tract. 4. cap. 10. n. 7. Piching. lib. 5. decretal. tit. 11. num. 72. & alii. Ex eorum ratio est, quia in dict. Clement. Si furiosus, generaliter, & absque ulla distinctione, seu exceptione dicitur, infantem, si mutilet, aut occidat hominem, non fieri irregularem; ubi autem lex non distinguit, neque nos distinguere debemus, leg. Non distinguemus 32. ff. de recept. arbit. leg. Praeses 3. ff. de Offic. Praesid. cap. Quia circa 2. de privileg. (Vide verb. Immunitas, art. 2. num. 100.) Praesertim cum irregularitas sit odiosa, adeoque potius sit restringenda, quam amplianda, ex cap. Odia 15. & cap. In penis 49. de Regul. jur. in 6. cap. Penae 18. de penitentia dist. 1. cap. Statutum 22. de elect. in 6. leg. Factum 155. §. 2. ff. de Regul. jur. leg. Cum quidam 19. ff. de liberis, & posthum. cum similibus. (Vid. lit. E pag. 160. col. 2. num. 55.) Tum quia irregularitas non incurritur, nisi in casibus a Jure expressis, cap. Is qui 18. de sentent. excommunicat. in 6. Nullibi autem in Jure expressum invenitur, quod infans ante septennium, etsi doli capax sit, ac plenum usum rationis habeat, si occidat hominem, fiat irregularis, adeoque pro tali non est habendus; quae utique negativa sententia est aliquantulum probabilis. (Vid. verb. Ignorantia in add. hisp.)

At vero probabilior est sententia affirmativa, quam tenent Abbas in cap. Pueri 1. de delictis pueror. Hostiensis ibid. Covarrubias part. 3. Clement. num. 5. §. De infante: Emman. Rodriq. part. 1. num. Summa de irregularit. cap. 176. conclus. 1. Pontas verb. Irregularitas casu 46. & alii plures tenentes, infantem etiam ante septennium incurtere irregularitatem ob homicidium, si plenum usum rationis habeat, & doli sit capax, ita ut, ejus malitia supplente aetatem, mortaliter peccare possit. Et ratio est, quia motivum, ob quod infans occisor excusatur ab incurso irregularitatis in cit. Clement. Si furiosus: secundum Glossam ib. verb. Furiosus & verb. Infans: est, quia occisio in ipso ob defectum pleni usus rationis, non est voluntaria, cum nondum supponatur doli capax, & quid agat, ignoret, cap. Aliquot 5. causa 15. quest. 1. leg. Quoniam 1. de falsa moneta, leg. Sed etsi infans ff. ad leg. Aquil. cap. Infans 12. ff. ad l. Cornel. de ricar. ubi dicitur, quod si infans hominem occiderit, leg. Cornelia non tenetur, quia ipsum innocentia consilii tueretur; ergo si ante septennium jam ipsum innocentia consilii non tueretur, ex quo jam plenum rationis usum sit consequutus, & ita doli sit capax, ut mortaliter peccare possit, jam ipsi ut culpabile imputabitur homicidium, ut ob ipsum evadat irregularis; cum cessante causa, cesset effectus, cap. Cum cessante 60. de appellat. leg. Cum ancillam 6. de condition. ob causam, & Glossa final. ibid. & cessante ratione & causa legis, cesset ipsa lex. Leg. Adigere 6. §. 2. ff. de Jurat. patronat. (Lit. I pag. 7. num. 34.) Tum quia per ipsomet adversarios, etiamsi sit major septennium, si necdum plenum usum rationis quis habeat, non fit ob commissum homicidium irregularis; quia cum excusetur a culpa, ob defectum sufficientis usus rationis ad peccandum mortaliter, excusari etiam debet a poena irregularitatis: ergo a sensu contrario non excusabitur ab incurso irregularitatis ob commissum homicidium, si ante septennium sit jam doli capax, & habeat plenum usum rationis sufficientem ad peccandum mortaliter, cum contrariorum, & correlativorum eadem sit ratio, & disciplina, leg. De jure personarum 1. ff. De his, qui sui, vel alieni juris sunt; (Leg. 8. tit. 2. 3. tit. 3. p. 3. tit. 21. p. 4.) ne ad imparia judicentur, arg. leg. Non debet 41. ff. de Regul. jur. cap. Non licet 33. de Regul. jur. in 6. cum concordantibus apud Rotam part. 19. tom. 1. recent. decis. 2. num. 11. Ubi enim eadem est ratio, eadem debet esse legis dispositio, leg. Ideo 27. ff. de legib. leg. Illud 32. ff. ad leg. Aquil. &

cap. Inter corporalia 2. de translation. Episcop. (Lit. A pag. 198. num. 15.) Cum ratio legis sit anima legis, leg. Cum ratio 7. ff. de bonis damnatorum.

Nec valet dicere, quod irregularitas non incurritur nisi in casibus a Jure expressis, ex cit. c. Is qui 18. de sentent. excommunicat. in 6. & cum nullibi reperitur in jure, quod infans ante septennium etsi doli capax, & plenum usum rationis habeat, ob commissum homicidium fiat irregularis, pro tali non sit habendus. Non valet, inquam, quia licet id non reperitur in Jure explicate, reperitur tamen implicite in cit. Clement. Si furiosus: ubi cum excipitur infans, & furiosus ab incurso irregularitatis, ex quo secundum glossam ibid. & jura adducta num. antec. occisio non sit in ipsis voluntaria ex defectu sufficientis usus rationis ad peccandum mortaliter, videatur in ipsis firmari doli capaces, & habeant plenum usum rationis sufficientem ad peccandum mortaliter, cum exceptio usum firmet regulam in contrarium in non exceptis; leg. In his, que 15. ff. de legib. leg. Quaesitum 12. §. 43. ff. de fundo instruito, & instrumento Legato, cap. Dominus 6. caus. 32. quest. 7. cap. Quoniam 2. de conjugio leproso. (Lit. A pag. 230. col. 1. 251. col. 1. prop. fin. 385. n. 38.) Vide verb. Missa Sacrificium, art. 13. n. 35.) cum similibus. Taciti autem & expressi idem est iudicium; cap. Ex part. 2. de Rescript. leg. Cum quid 3. ff. de rebus credit. (Verb. Pascha, n. 30. & Sepultura, n. 210.) & frustra exprimitur quod jam intelligitur; leg. Cornelius 69. ff. de hered. instit. leg. Haec verba 3. ff. de Legatis 1. leg. Fideicommissa 11. §. Si filio ff. de Legatis 111. (Vid. verb. Sepultura, n. 210.) Tum quia in dicta Clementina videtur potius, quam defectus aetatis, considerari defectus sufficientis usus rationis; nam, uti supra dicebatur, etiam per ipsos adversarios, si major septennio necdum plenum usum rationis habeat, & hominem occidat, non fit irregularis, non obstante excessu aetatis supra septennium; ergo ex ipsa Clementina colligitur, quod minor septennio, si jam plenum usum rationis sufficientem ad peccandum mortaliter habeat, fiat irregularis ob homicidium, non obstante defectu aetatis infra septennium, in infantibus enim seu pueris magis quoad hoc est attendenda doli capacitas, quam aetatis quantitas; arg. cap. Pueris 3. de delictis puer.

Si autem legitime dubitetur, an infans, seu puer, cum homicidium commisit, fuerit doli capax nec ne, & habuerit usum rationis sufficientem ad peccandum mortaliter, probabilis censendus est irregularis; Cum in dubiis sententiam debeamus eligere iustorem, ut ad rem statuit Clemens III. in cap. Ad audientiam 12. de homicidio; ac Innocentius III. in cap. Significasti 18. eod. ibi: *In dubio tamquam homicida debet haberi Sacerdos, & si forte homicida non sit, & Sacerdotali officio abstinere debet, cum in hoc casu cessare sit virtutum, quam temere celebrare.* Et Honorius III. in cap. Petilio 25. eod. ibi: *Cum sit consultus in hujusmodi dubio abstinere, quam temere celebrare.* Et concordat cap. Ad Aures 7. de stat. & qualis. Ordinandorum cum similibus, Pontas verb. Irregularitas casu 46. num. 3. & alii plures citati, & sequuti a Piching. loc. cit. num. 59. in dubio facti, sed non in dubio juris, & a Barbosa in cit. cap. Ad audientiam 12. de homicid. num. 2. ubi habet, quod quamdiu certum est irregularitatem esse jure inductam, & dubium est an in casum homicidii incidere, in utroque foro censendus est quis irregularis, cum secus in dubio juris. (Vid. verb. Conscientia, in add. hisp.)

Et id certius tenendum est de puero aetatis decem, vel circiter annorum, si non adhibuit debitam diligentiam ad evitandum homicidium, quamvis reputetur casualis. Puer cum decem sit circiter annorum, merito praesumendus est doli capax, & sufficientis usus rationis ad peccandum mortaliter, per text. in cap. Pueris grandisculis 1. de delictis pueror. ubi Gregorius IX. sic expresse habet: *Pueris grandisculis peccatum nolunt attribueri quidam, nisi ab annis 12. cum pubescere coeperint; quod merito crederemus, si nulla essent pec-*

»cata, nisi que membris genitalibus admittuntur. Quis vero audeat affirmare, furta, mendacia, & perjurya non esse peccata? At his plena est puerilis aetas, quantumvis in eis non ita ut in majoribus, puniendi videantur? ubi Glossa verb. Grandiusculis: sic exponit: "Grandiusculis, id est, doli capacibus, videlicet septem annorum. Tales enim & mentiri, & verum dicere, & confiteri, & negare possunt, ut dicit Augustinus in Epistola ad Renatum Episcopum" ut habetur in Gloss. Augustini super cap. Parvuli, de consecr. dist. 14. Parvuli. Et de puero decem annorum, qui alium puerum casu fortuito sagittis percussit, atque occidit, Gloss. in cap. Referente 2. de delictis pueror. verb. Indultum: expresse dicit: Irregularis tamen fuit effectus, & pena spirituali debet puniri, sive canonica, quamvis de mandato Summi Pontificis fuerit absolutus à pena pecuniaria sibi ob id ab Abbate S. Romigii suo Ordinario Superiore imposita; licet enim homicidium reputetur, & sit casuale, si non fuit adhibita debita diligentia ad ipsum evitandum, adhuc sufficiens est ad inducendam irregularitatem, per text. in cap. Continebatur 8. de homicid. ubi ab Alexandro III. declaratur irregularis quidam Diaconus, qui in lusu prater opinionem alium occiderat; & concordant cap. Presbyterum 7. & cap. Ad audientiam 12. de homicid. cap. Clerico jaciente 37. & cap. Eos vero dist. 10. cum similibus; ubi statuitur, quod irregularitas incurritur etiam ob casuale homicidium, si homicida non satis, ut debuerat, praecevit periculum tertii, adhibendo debitam diligentiam ad ipsum homicidium evitandum, ut passim interpretantur celeberrimos Canoniste, & Theologi, & habetur in Summario cit. cap. Presbyterum 7. de homicid. ubi expresse dicitur: Homicidium casuale imputatur ei, qui dabit operam rei licita, si non adhibuit diligentiam, quam debuit; quod idem habetur etiam in Summario cit. cap. Continebatur 8. eod. (Verb. Homicidium, pag. 132. column. 2. verb. Ignorantia.)

40 Nec obstat, quod varii alii habeantur Sacri Canonis, uti cap. Lator 9. cap. Dilectus 13. cap. Ex literis 14. cap. Ex literis 15. cap. Significasti 16. cap. Exhibita 22. cap. Joannes 23. & cap. Quidam 24. de homicid. ubi in variis huiusmodi casibus ob homicidium casuale declaratur nullam contractam fuisse irregularitatem. Non obstat, inquam, quia cum jura iuribus, quantum fieri potest, sint concordanda, textu expresse in cap. Cum expediat 29. de elect. in 6. ibi: Cum expediat concordare jura iuribus, & concordent textus in leg. Non est novum 25. & seq. ff. de Legibus, & leg. unic. de inofficiosis dotib. cum similibus, ad illos Canones responderet, quod sic ibi declaratum fuit, quia nulla ibi intervenerat culpa neque juridica, ex quo ibi debita fuerit adhibita diligentia, ne homicidium sequeretur, ut notat Glossa in cit. cap. Continebatur 8. de homicid. verb. Romani Pontificis: & eruditissime advertit Pirhing. lib. 5. decretal. tit. 12. num. 57. assignando disparitatem inter casum relatum in cap. Continebatur 8. & casum relatum in cap. Lator 9. de homicid. ubi dum Covarr. Sylvest. & Molina dicit secundum Glossam, quod ideo Diaconus in cap. Continebatur declaratus fuit irregularis, quia in culpa fuit, ex quo debita diligentia ad impediendum homicidium non adhibuerit. At vero Clericus in cap. Lator: in nulla culpa fuit, cum passus tantum fuerit, & nihil alteri fecerit, nec potuerit praevidere, quod alter illum in terra projecturus esset; unde cum nullam praevidere potuerit adhibendam diligentiam ad evitandum homicidium, cuius nullum, quantum in se erat, debuerat timeri periculum, ideo declaratum fuit nullam ipsum incurrisse irregularitatem.

41 Unde generaliter dicendum est, quod ob homicidium casuale incurritur irregularitas à dante operam rei illicita, quamvis adhibuerit debitam diligentiam, ne homicidium sequeretur; sic Glossa in cap. Tua nos 16. de homicid. verb. Congruerat, ex leg. Culpa est 36. ff. de Regul. jur. ubi dicitur, Culpa est immixcere se rei ad se non pertinenti, S. Thomas in 2. 2. q. 64. art. 8. in corpore. ubi sic expresse concludit: "Et ideo secun-

»dum jura, si aliquis dat operam rei licita, debitam diligentiam adhibens, & ex hoc homicidium sequatur, non incurrit homicidii reatum: si vero det operam rei illicita, vel etiam det operam rei licita non adhibens diligentiam debitam, non evadit homicidii reatum, si ex ejus opera mors hominis consequatur." Et idem in 4. dist. 36. q. 2. art. 1. q. 2. ad 4. sic habet: "Et ideo qui ignoranter hominem occidit homicidio casuali, non dicitur homicida, nec irregularitatem incurrit, nisi dederit operam rei illicita; vel nisi omiserit debitam diligentiam, quia jam quodammodo effectus voluntarium, nec hoc est propter hoc quod culpa caret, quia etiam sine culpa incurritur irregularitas;" Scotus in 4. dist. 25. quest. 1. lit. E. Innocentius in cap. Tua nos 19. de homicid. Fagnan. in cap. Ad audientiam 12. num. 19. de homicid. Navar. in Manual. c. 27. num. 220. & seq. Layman lib. 3. part. 3. num. 4. Faber, Blondus, Mastrius, Pontas, verb. Irregularitas cap. 47. cum Toledo, & aliis ibi citatis; & plures alii, praesertim antiquiores Canoniste absolute, & universaliter volentes omnem illum, ex cujus opere illicito sequitur casuale homicidium, esse irregulare, quamvis ad illud evitandum omnem cautelam, & diligentiam adhibuerit, per textum in cap. Presbyterum 7. cap. Continebatur 8. cap. Ad audientiam 12. cap. Dilectus 13. cap. Tua nos 19. cap. Joannes 23. cap. Petitio 24. & cap. Quidam 25. de homicid. cap. Sententiam 9. Ne Clerici, vel Monachi, cap. De his Clericis 36. dist. 50. cum similibus. Pirhing. tamen loc. cit. num. 65. & Reiffenstuel loc. cit. num. 195. & seq. cum Covarrubia, Navarro, Avila, Palao, Suarez, & Sanchez ibi allegatis volunt, quod probabilius irregularitas non incurritur ob homicidium casuale dando operam rei illicita, & adhibita debita diligentia, nisi actio illicita ex se, & natura sua inducat propinquum periculum homicidii. Vide verb. Irregularitas art. 1. n. 11. §. decimo vers. Dantes.

Hinc Clericus, qui se exercens cum sclopeto, hominem quem non videbat, occidit, seu venando telum in feram misit, & hominem occidit, irregularis est etiam, si omnem adhibuerit diligentiam, iuxta terminos l. Perspicuum 11. §. 2. ff. de Penis; Fagnanus lib. 5. decret. in cap. Ad audientiam 12. de homicid. num. 20. Sylvester verb. Homicidium 2. num. 7. vers. Sexto; Pontas verb. Irregularitas cap. 47. ubi adductis ad id variis Sacris Canonibus, adducit etiam haec precisa verba Toleti: "Clericus venationi, in qua sagittae, aut sclopeto emitti solent, incumbens, & casu occidens, quantumcumque omnem prius diligentiam adhibuerit, irregularis est, quia operam dabit rei illicita, & tanlibus personis prohibita," ex cap. Episcopum 1. & cap. Omnibus 2. de Clerico venatore cap. Episcopum 2. & c. Omnibus 3. dist. 34. Conc. Agathen. Can. 55. Concil. Matisconen. Canon. 13. Conc. Vermerian. Canon. 6. Concil. Thronen. III. Canon. 8. Conc. Parisien. part. 2. cap. 13. Concil. Nanneten. Canon. 3. Concil. Ravennaten. IV. Rubrica 17. Concil. Senonen. art. 26. Concil. Rhemen. tit. de Clericis in genere n. Lateranen. IV. Canon. 15. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. capit. 12. Tum quia Clerici sine justa, & necessaria causa arma deferre non possunt; cap. Nimium 2. cap. Cum à Judaeis 2. cap. Non pila 3. cap. Clerici qui 5. cap. Quicumque ex Clero 6. caus. 23. quart. 8. cap. Clerici arma 2. de vita, & honestat. Clericor. cap. In audientiam 15. de sentent. excommunic. Clement. 1. de vita, & honestat. Cleric. in fine cum similibus; arma enim Clericorum debent esse orationes, & lacrymae, cap. Non pila, & cap. Convenior 21. caus. 23. quest. 8. cap. Si quis 3. dist. 36. cap. Porro 14. caus. 16. quest. 3. cum similibus. Vide verb. Arma per tot. & verb. Clericus art. 6. per tot. Covarrubias tamen, Cauroual, & alii citati, & sequenti à Reiffenstuel loc. cit. num. 201. volunt, Clericum vacantem venatione, ex qua sequitur homicidium casuale, non esse irregularem, si pro eo vitando debitam adhibuit diligentiam, quia licet venatio sit prohibita, & illicita Clericis ex citatis iuribus, quia tamen apud peritos ex se non est periculosa, & mortis inductiva, homicidium ex ea

fortuito sequutum irregularitatem non inducit.

43 Item irregularis evadit ex homicidio casuali, qui non adhibuit diligentiam, quam debuit ad ipsum evitandum, licet daret operam rei licita; sic expresse S. Thomas loc. cit. supra num. 41. Fagnan. in cit. cap. Ad audientiam num. 35. & seq. cum aliis ibi allegatis; Sylvester verb. Homicidium 2. numer. 2. vers. Secundò, qui dat operam rei licita: Pontas cit. cas. 47. & alii plurimi per text. in c. Qui arborem 49. dist. 50. cap. Presbyterum 7. cap. Continebatur 8. & cap. Ad audientiam 12. de homicid. cap. Quaesitum 7. de penitent. & remissionib. cum similibus. Et ratio est, quia, ut dicit Glossa in cit. cap. Quaesitum verb. Negligentibus: dissoluta negligentia prope dolum est, leg. Si fidejussor 29. ff. Mandati, cap. Saepè contingit 50. distincti. 50. & habetur pro conscientia leg. Cum sex 55. ff. de adilitio edificio; & quamvis hoc casu homicidium non sit voluntarium directe, quia in illud voluntas non fertur; dicitur tamen voluntarium indirecte, quia voluntas potest illud prohibere, & non prohibet, ut declarat S. Thomas in 1. 2. quest. 77. art. 7. Unde tenetur etiam de casu fortuito, licet daret operam rei licita, uti habetur in Summario d. cap. Presbyterum 7. de homicid. sic expresse dicitur: Homicidium casuale imputatur ei, qui dat operam rei licita, si non adhibuit diligentiam, quam debuit, quod idem habetur in Summario cit. cap. Continebatur 8. de homicid. Hinc Abbas, Covarrubias, & alii apud Pirhing. loc. cit. num. 62. volunt, quod incurritur irregularitas etiam ob culpam levem, & levisimam, si talis culpa non sit in otitendo, seu non impediendo homicidio, sed sit in committendo, dum non adhibetur debita diligentia in evitando periculo homicidii proveniente ex propria positiva actione; quod & cum aliis tenet Fagnanus in cap. Quidam 25. de homicid. num. 9. & 10. dicens, quod etiam contrariae opinionis Auctores concedunt culpam levisimam in committendo inducere irregularitatem, juxta cap. Consulisti 20. caus. 2. quest. 5. propterea quod ea transit in culpam levem, juxta Gloss. 2. in leg. Lege Cornelia 25. ff. de Senat. consulto Silianiano. Vide verb. Irregul. art. 1. n. 11. §. decimo vers. Assignantur.

44 Non evadit tamen irregularis ex homicidio casuali qui dat operam rei licita, & debitam adhibet diligentiam ad ipsum evitandum; Communis per text. in cap. Dilectus 12. cap. Significasti 16. cap. Exhibita 22. & cap. Quidam 25. de homicid. cap. Qui arborem 49. cap. Sed contingit 50. & cap. Si duo fratres 51. dist. 50. cum similibus. Vide verb. Irregularitas loc. cit. vers. Assignantur.

45 Neque evadit irregularis furiosus, si durante furore occidat hominem. Communis, textu expresse in cit. Clementina. Si furiosus, unic. de homicid. quia cum tunc usum rationis non habeat, immunis est à culpa, & consequenter ab omni pena; leg. Sed etsi 5. §. 2. ff. ad leg. Aquil. cum similibus. Evadit autem irregularis, si dilucida intervalia habeat, & hominem occidat, dum sane mentis est; quia & in foro civili tunc puniunt, leg. Divus Marcus 14. §. Si verò, ff. de Offic. Praesidis; Covarrubias in cit. Clement. Si furiosus, part. 3. num. 1. & 2. Pirhing. loc. cit. numer. 71. &

47 communis aliorum. Non est autem irregularis, quamvis gravi culpa sua in furorem, vel amentiam incidit. Pirhing. loc. cit. num. 71. Navar. in Manual. cap. 26. num. 230. Avila de Censuris disp. 6. sect. 1. dub. 12. & alii passim. Et ratio est, quia licet prius peccaverit, superveniente tamen furore, amplius peccare non potest, & consequenter neque fieri ob homicidium irregularis, per text. in cit. Clement. Si furiosus.

48 Item non evadit irregularis dormiens, propter homicidium à se commissum in somnis, textu expresse in d. Clement. Si furiosus. Et ratio est, quia & is usu ratione, & libero arbitrio caret, ac furioso comparatur, ut in d. Clementin. Si furiosus & in cap. Majores 3. §. Item quaeritur, de Baptismo. Et sic communis Doctorum teste Covarrubia in d. Clement. part. 3. numer. 6. & Fagnan. in cit. cap. Ad audientiam 12. de homicid. numer. 37. Esset tamen irregularis ob commissum

casuale homicidium, si sciebat se solitum esse noctu dormiendo è lecto surgere, arma arripere, & obvius percutere, & similia facere; & nihilominus non adhibuit debitam diligentiam ad hujusmodi periculum praevitandum, claudendo ostium, vel removendo arma, aut aliis arbitrio boni viri providendo, quia tunc tale homicidium sic praevium, & non impediendum, esse indirecte volitum, & intentum in causa, adeoque sufficere culpabile ad inducendam irregularitatem, & hunc esse puniendum poena extraordinaria, tradit Bartolus in leg. Poena parricidii 9. ff. ad leg. Pompejam de parricidio, & est communis opinio teste Covarrubia loc. cit. & Clavaro in §. final. quest. 6. n. 13. vers. Quero etiam: ac Fagnan. loc. cit. num. 37. ubi refert, quod Guillelmus ponebat exemplum de quodam socio suo Anglico, qui dormiendo Pisis in Ecclesia S. Bened. prope Annum fluvium, accessit ad filiam ejusdem alibi existentem, & ibi puerum interfecit, & dormiens ad lectum rediit, ut refert Marianus Socinus in cap. Ad audientiam num. 51. subdens se habuisse Bononiae vicinam puellam, quae in somnis surrexit, & panem fecit.

Sic pariter est dicendum de ebrio, qui dedit operam, ut inebriaretur, & sciebat se consequens in ebrietate arma sumere, & homines ferire; hic enim procul dubio, hominem occidendo, evadit irregularis, si non adhibuit debitam diligentiam ad pericula illa cavenda, quia in casu homicidium saltem indirecte, & in causa est voluntarium, & consequenter sufficiens ad inducendam irregularitatem. Sic Covarrubias in cit. Clement. Si furiosus part. 3. num. 4. Barbosa ibid. num. 10. Fagnan. loc. cit. num. 26. Pirhing. loc. cit. num. 75. Reiffenstuel loc. cit. num. 207. & ipso teste communis aliorum. Non esset tamen irregularis ebrius usus rationis privatus, ob homicidium in ebrietate commissum, si ebrietas ex vino, vel alio potu, plusquam aestimabatur, forti, & generoso, vel aliis inopinato, & ex improvise absque culpa bibentis accivit. Sic communis cum citatis Doctoribus, arg. cit. Clement. Si furiosus: quia sicuti ibi declaratur, quod ob homicidium non incurrit irregularitatem furiosus, aut infans, vel dormiens ob defectum usus rationis, ita etiam ob talem defectum eam non incurrit dicitur ebrius, quia ubi eadem est ratio, eadem debet esse juris dispositio, leg. Idem 27. ff. de legibus, leg. Illud 32. ff. ad leg. Aquil. cap. Inter corporalia 2. de translat. Episcop. (Vide supra numer. 36.) Immo Pirhing. loc. cit. num. 74. Reiffenstuel loc. cit. num. 205. & seq. cum Covarrubia, Barbosa, Navarro, Azocio, & aliis ibi allegatis volunt, quod ebrius non incurrit irregularitatem, etiamsi voluntarie, & gravi cum culpa se inebriet, dummodo homicidium prius non intendat, nec praevideat, nec rationabiliter praevidere possit, arg. cap. Inebriaverunt 9. & seq. caus. quest. 1. ubi Lot ob ebrietatem ex nimio vino sibi obvenerent culpabilis quidem, ob defectum tamen cum sita-bus in ea commissum, à culpa immunis declaratur.

Irregularitas ob homicidium casuale saltem indirecte voluntarium in casibus supra expressis, & consimilibus incurritur ab homicida, quamvis ob id non fuerit à tribunali laicali condemnatus, sed innocens declaratus; quia licet tale homicidium non reputetur sufficienter culpabile ad effectum condemnandi homicidam in poenas juris, est tamen sufficiens ad effectum incurrendi irregularitatem, quae incurritur etiam sine culpa, immo etiam ex facto meritorio, ut patet de pugnantibus contra fideles, & haereticos ob defensionem Fidei, & patriae; de defensionibus ligna pro comburendis haereticis, ut acquirant indulgentias; de iudicibus iure condemnantibus reos ad mortem, & huiusmodi, propter jura, & decreta adducta, ac dicta sub verb. Bellum art. 5. à num. 5. usque in finem; & sub verb. Irregularitas art. 1. rub. n. 11. ad longum de variis consimilibus casibus merito ibi videndis.

Tum quia, ut supra dictum fuit, num. 39. Glossa communiter recepta cap. Referente 2. de delictis pueror. verb. Indultum in fine, expresse dicit, quod puer decem annorum, qui alium puerum casu fortuito sagitta occiderat, effectus fuit irregularis, & pena spi-

rituali debet puniri, sive canonica, quamvis de mandato Summi Pontificis fuerit omnimode absolutus à pena pecuniaria à suo Iudice Ordinario sibi imposita; et concordat *cit. cap. Pueri 1. de delictis pueror. & cit. Clementin. Si furiosus, de homicidio*, ex qua Layman *lib. 1. tract. 4. cap. 10. num. 7. de legibus*, colligit, quod irregularitatem incurrit impubes, qui septennii ætatem consequutus, & doli capax voluntarium homicidium committit, prout docent etiam Sylvester *verb. Homicidium 3. 2. dist. 3. Sanchez l. 1. moral. cap. 12. num. 8. Avila part. 7. de censur. d. 6. sect. 1. dub. 13. Pontas verb. Irregularitas casu 46. Pirhing. lib. 5. decret. tit. 12. num. 72. Reiffenstuel ibid. num. 181. & seq. testans de communi; arg. cap. Presbyterum 7. cap. Continebatur 8. & cap. Ad audientiam 12. de homicid. & cap. Is qui 3. de homicid. in 6. cum similibus.*

54 Et etiam data quod adesset aliqua contrarietas inter iudicia prolata secundum iura civilia, & prolata secundum iura canonica, adhuc esset standum horum dispositioni, alia illorum relicta, per text. in *cap. Bene quidem 1. cap. Denique 5. cap. Cum ad verum 6. cap. Satis 7. & cap. In scripturis 9. dist. 96. quest. Ecclesia 10. de constitutionibus, cap. Decernimus 2. de iudiciis, & cap. Relatum 11. de testamentis*, ubi expressè statuitur: "Mandamus, quatenus cum aliqua causa ritualis ad vestrum fuerit examen deducta, non secundum leges, sed secundum Decretorum statuta tractetis," & sic in pluribus consimilibus; & tenent Canonistæ communiter. (*Verb. Sententia*.)

55 Pro dispensatione autem huiusmodi irregularitatis adeunda est Apostolica Sedes, cum ad id non se extendat episcopalis auctoritas, ex *cap. Continebatur, de homicid.* ubi Alexander III. mandat, ut Diaconus, qui homicidium, licet casuale, commiserat, non possit sine licentia Romani Pontificis ad Superiorem gradum ascendere, & ex Concilio Tridentino *sess. 24. de reformat. cap. 6.* "Liceat Episcopis in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus (excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis, ad forum contentiosum) dispensare;" & expressè *Sacr. Conc. in Zagabrien. 17. Novembris 1685. in responsion. ad 3. apud Card. Petram tom. 2. Commentar. ad const. unic. Gregorii VIII. sect. 1. num. 17.* ubi refert etiam decisionem ejusdem

56 *Sacr. Congr. in Salisburgensi 14. Maji 1689.* Et tanto magis id currit, si agatur de dispensatione pro promovendo, quæ difficilius conceditur, quam pro jam promotum, ex *cap. Si quis 13. caus. 13. 1. & Glossa in leg. In ambiguis 85. §. Non est novum ff. de Regul. jur. & tenent Surdus *consil. 174. num. 12. Pignatelli tom. 7. consult. 19. num. 1. & 3. Card. Petra loc. cit. num. 3. Fagnan. lib. 1. decretal. in cap. Henricus 1. de Clericis pugnantibus in duello num. 25. ubi adducitur insuper, quod proposito in Sac. Congreg. Concil. 2. Septembris 1613. coram Summo Pontifice dubio: An decretum Concil. Trident. cap. 7. sess. 24. de reform. excludens voluntarium homicidium à spe dispensationis, vindicet sibi locum in eo, qui ante homicidium ad Sacros jam erat Ordines promotus; Et Eminentissimis Cardinalibus in diversa aeventibus, S. D. N. id rest. Paulus V. probavit hanc opinionem ut Concilium promotum non includat, unde Panimoll. *dec. 89. adnotat. 6. num. 62. Corrad. in praxi dispensat. Apostolicar. l. 5. cap. 1. num. 11. Majolus de irregular. lib. 5. cap. 48. & alii plures rege. concludunt, quod quamvis homicidium sit casuale, adhuc tamen petenda sit dispensatio à Summo Pontifice, non obstante, quod homicidium absque culpa sit perpetratum; & de homicidiis commissis in bello, aliisque etiam commissis ex facto meritorio ob defensionem Fidei, & huiusmodi, colligitur. ex *cap. Petio 24. de homicid. & variis Sacra Congregationis Concil. Decretis relatis sub verb. Bellum art. 5. & sub verb. Irregularitas art. 1. sub num. 11. & supra num. 55. & à Fagnan. in cit. cap. Petio; & à Card. Petra loc. cit. ubi in fine concludit, quod etiam in Militibus Hierosolymitanis (vulgo Cavalieri di Malta) aliisque approbatis à S. Sede****

Apostolica ad pugnandum contra Infideles, est necessaria, vel præventiva, vel subsequens dispensatio Apostolica.

Potest tamen Episcopus dispensare super irregularitate orta ex homicidio casuali occulto; sic Barbosa *de offic. & potest. Episc. cap. allegat. 39. num. 48. Navarr. in Manual. cap. 27. num. 218. Layman lib. 3. tract. 3. part. 3. cap. 12. numer. 2. Gutierrez Canon. qq. lib. 1. cap. 96. num. 1. Nicolaus Garzias de beneficio. part. 7. cap. 11. num. 27. Miranda in Manual. Prelator. tom. 2. quest. 8. art. 13. conclus. 2. & 3. Marchin. de Sacrament. Ordin. tract. 1. part. 9. diff. 3. num. 9. Alzed. de præminent Episcop. Dignitat. p. 2. cap. 6. num. 6. Avila de censur. part. 7. disp. 6. sect. 5. dub. 2. conclus. 2. Reiffenstuel lib. 5. decret. tit. 12. num. 223. Pirhing. ibid. num. 127. Rosignol. de Ordin. in communi part. 1. quest. 3. art. 6. numer. 44. & alii plures contra Molinam, Azorium, & alios. Et ratio est, quia à Concilio Tridentino *sess. 24. de reformat. cap. 6.* conceditur Episcopis facultas dispensandi super omnibus irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto, excepta irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, quod venit homicidium mere casuale, adeoque ibi non excipitur; cum exceptio unius firmet regulam in contrarium in non exceptis, per jura adducta supra num. 37. præsertim cum irregularitas sit odiosa, adeoque potius sit restringenda, quam amplianda, nec extendenda de casu ad casum, per jura adducta supra num. 35.*

Sicque dispensare potest Episcopus cum eo, qui hominem occidit, non intendens occidere, & cum eo, qui mandavit servo, ut alterum baculo percuteret, sed caveret, ne occideret, quia homicidium inde sequens non est proprie voluntarium, respectu mandantis, sed est casuale culpabile, sic Barbosa *in Concil. Trid. cit. session. 24. cap. 6. num. 34. & seq. & de offic. & potest. Episcop. cit. allegat. 39. num. 50. & seq.* cum pluribus aliis ibi citatis, ubi ad id affert expressam decisionem Sacra Congregationis in responsione ad dubium propositum his verbis: "An is, qui mandavit aliquem baculo vulnerari, eo expresso ne occideret, sit mandatus armis percussor; & occiderit, intelligatur incidisse in decretum Concilii *sess. 24. de reformat. cap. 6.* ut in omni ordinatione à Beneficio, & officio, absque spe dispensationis perpetuo carere debeat?" Congregatio censuit negative, cum Concilium requirat homicidium per industriam, per insidias, & ex proposito." Sic referunt Garzias, Riccius, & alii ibi citati à dicto Barbosa num. 52. ubi insuper refert ex Campanil. & Aloysio Riccio fuisse etiam decisum, quod mandans homicidium in persona unius, si committatur in persona alterius, non incurrit irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario.

Episcopus dispensare potest super irregularitate proveniente ex homicidio occulto causa defensionis facto, non servato moderamine inculpate tutelæ; Navarr. *in Manual. cap. 27. num. 239. Layman loc. cit. num. 2. Avila de censuris disp. 6. sect. 5. dub. 5. conclus. 1. Molina de justit. & jur. disp. 79. numer. 8. & 11. Gutierrez loc. cit. lib. 5. cap. 65. num. 13. Reiffenstuel loco cit. num. 221. Pirhing. loc. cit. numer. 118. Barbosa in Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 6. num. 32. & citat. allegat. 39. numer. 53. cum pluribus aliis ibi citatis. Et ratio est, quia huiusmodi homicidium, quamvis ob excessum moderaminis inculpate tutelæ sit illicitum, & injustum, non comprehenditur sub homicidio voluntario excepto à Concilio Tridentino *cit. cap. 6.* Immo potius licet non sit mere necessarium, necessarii vim habet, quatenus non sponte, sed coacte vitandæ mortis causa fit, & non nisi quoad modum illicitum, & injustum est.*

Quando autem homicidium causa defensionis commissum, vel aliud casuale, est notorium, & publicum, vel ad forum contentiosum jam deductum, super irregularitate inde orta dispensare nequit Episcopus; colligitur ex Tridentino *sess. 24. de reform. cap. 7.* ubi loquens de facultate dispensandi super irregularitate orta ex homicidio causa defensionis, vel casualiter commis-

misso, intelligitur de homicidio publico, vel deducto ad forum contentiosum, ut patet ex his subjunctis verbis: "Qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, & ad narratas, nec aliter dispensare possit;" & in tali causa declarat dictam dispensandi facultatem non competere de jure, nec esse committam Episcopo, sed primum per Papam esse ei commissam; sic Pirhing. *loc. cit. n. 128. Reiffenstuel loc. cit. n. 225. Gutierrez canonice. lib. 1. cap. 3. ad finem, Bonacina de censuris disput. 1. quest. 3. punct. 2. n. 2. Sanchez de Matrimon. lib. 2. disput. 37. n. 12. Barbosa in Concil. Trident. sess. 24. cap. 6. num. 37. cum pluribus aliis ibi allegatis.*

61 Neque potest Episcopus dispensare super irregularitate absque delicto orta ex defectu perfectæ lenitatis, ut ex homicidio auctoritate publica in malefactores juste, & recte facto à Judicibus, accusatoribus, testibus, ministris, & aliis in mortem propinque concurrentibus, & à militibus in bello etiam juste pugnantibus; sic Navarr. *in Manual. cap. 27. num. 217. & lib. 5. Consilior. consil. 39. de homicid. Layman loc. cit. n. 5. Suarez de irregular. disp. 47. sect. 8. in fine. Avila de cens. disput. 6. sect. 5. dub. 1. concl. 1. Gutierrez loc. cit. lib. 2. cap. 6. num. 170. Garzias de Beneficio. part. 7. cap. 11. num. 40. Castropal. de cens. disp. 6. punct. 14. §. 7. num. 6. Pirhing. loc. cit. num. 129. Reiffenstuel loc. cit. num. 220. cum communiori, & probabiliori aliorum. Et ratio est, quia Concilium *cit. sess. 24. cap. 6.* concedit Episcopis facultatem dispensandi solummodo super irregularitatibus provenientibus ex delicto occulto. Irregularitas autem prædicta oritur ex defectu perfectæ lenitatis, & non ex delicto, cum tale homicidium sit iuste, & licite factum. Tum quia nullus Episcopus solet cum similibus irregularibus dispensare, sed illi ad Curiam Romanam ab omnibus dirigi solent, ut teste Reiffenstuel *loc. cit.* docet communis praxis, & consuetudo, quæ est optima Legum interpres; *cap. Cum dilectus 8. de consuetudin. & leg. Si de interpretatione 37. ff. de legibus*, prout etiam servat stylus Curie, qui pro lege habetur, *cap. Ex litteris 11. de consuet. cap. Quam gravi 6. de crimine falsi. (Verb. Consuetudo, & Lex).**

62 Potest tamen Episcopus dispensare super irregularitate proveniente ex mutilatione quacumque etiam injusta, & voluntaria, ac directe intenta, dummodo tamen sit occulta; sic Barbosa *in Concil. Trident. loc. cit. numer. 36. cum pluribus ibi allegatis, Suarez de Censur. disp. 44. sect. 1. num. 5. Navarr. in Manual. cap. 23. num. 249. Layman loc. cit. n. 2. Reiffenstuel loc. cit. num. 226. & alii communiter.* Et sic respondit expressè *Sacr. Congreg. Concil. ab Episcopo Cremonensi consultata*, teste Fagnano *lib. 1. decret. cap. Dilectus 15. de temporibus ordinat. numer. 29.* Et ratio est, quia Concilium *cit. sess. 24. cap. 6.* excipit solum irregularitatem ex homicidio voluntario proveniente, exceptio autem firmat regulam in contrarium in casibus non exceptis, per jura adducta supra num. 37. & dicta supra n. 35. & 57. in fine.

63 Quamvis Episcopus nequeat dispensare, neque ad ordines minores, sive recipiendos, sive exercendos, neque ad Beneficium simplex, super irregularitate proveniente ex homicidio voluntario, etiam occulto, cum id sit expresse prohibendum à Concilio Tridentino *sess. 14. cap. 7. ibi: Omni ordine, ac beneficio, & officio ecclesiastico perpetuo careat*, & tenent communiter Doctores. Tamen potest Episcopus dispensare super irregularitate proveniente ex homicidio casuali, sive indirecte tantum voluntario, quamvis notorio, ad ordines minores, & Beneficium simplex: sic expressè Barbosa *in cap. Ad audientiam 2. de homicid. numer. 8. & cit. allegat. 39. num. 62. cum Henriquez, Covareth, Campanil. Miranda, Gerola, Bonacina, & Homobon. ibi allegatis, Layman loc. cit. num. 3. cum Sylvestro, Navarr. Sayro, Avila, & aliis ibi citatis, ac plures alii ex cap. Ad audientiam 12. de homicid. ibi: Poteris concedere, ut minoribus ordinibus sit contentus, & ex cap. Henricus 2. de Clericis pugnantibus in duello, ubi de simili homicida estatuitur, quod non debeat in Sa-*

cris ordinibus ministrare, sed ad habendum Beneficium misericorditer dispensetur; quæ jura per *Conc. Trident.* non sunt mutata circa homicidium indirecte tantum voluntarium; cum ipsum Concilium *cit. cap. 6.* prohibeat tantum, ne Episcopi dispensent cum homicida voluntario, adeoque ejus prohibitio non extenditur ad homicidas casuales; non enim faciendæ est extensio de casu ad casum, præsertim in odiosis, per toties repetita jura allata supra num. 35. & 37.

Hinc juvat ad eruditionem referre, quæ ex aliis refert Pignatelli *tom. 7. consult. 19. sub num. 1. §. Refert*, ibi: Refert Paris de Put. de Syndicat. fol. 32. quem allegat Felin. *in cap. Si quando, de rescript. col. 2. casum*, qui eventus Romæ Joanni Papæ XIII. Jussit Pontifex quemdam Romanum capite plecti, at ille cum adeo clamasset, quod ob id Papa esset irregularis, ut populus de irregularitate Pontificis scandalizaretur, fuit jussu Papæ liberatus. Simile contigit Hostiensis, qui cum esset Legatus Bononiæ, quidam reus pœna capitali condemnatus petiit, ut prius sibi permitteretur aliqui Legatum de re ardua; quod cum obtinisset, & nihil actum dixisset, turbatus Legatus dixit, suspensio necetur; illo autem clamante: vultis esse irregularis? Respondit Legatus, maledictus qui te docuit; eumque remissum ad carcerem postea liberavit, ut tradit Felinus ubi supra post Joann. de Lignano *in cap. Sententiam in fin. Ne Clerici, vel Monac. dicentem id se audivisse à Domino Paulo, dum legebat Fundamentum ex cap. Ex litteris, de excessib. Prelator. ubi dicitur, quod Prælati non debent imponere proprio ore sententiam sanguinis; dicitur Baldus post Innocent. in cap. 2. de major. & obediens. quod licet Papa possit statuendo imponere pœnam mortis, non tamen potest exequendo ex quo infert, quod si Papa propriis manibus occideret aliquem, statim esset irregularis. Quod dictum posset sustineri sequendo opinionem illorum, qui volunt, quod irregularitas ex homicidio voluntario est de Jure divino, ut tenent multi in cap. Ad audientiam, de homicid. sed sequendo illos, qui dicunt, quod est de jure positivo, dictum Baldi non caret dubio, juxta Felin. *in dist. cap. 2. de majorib. & obed. cum Papa sit supra jus positivum, cap. Proposuit, de concession. prob. ubi concludit inveniri in locis per ipsum allegatis, quod quamvis irregularitas ex homicidio habeat in se rationem, ac mentem juris divini, per text. in §. de consec. dist. 1. tamen super ea potest Papa ex causa dispensare; quod etiam voluit Hostiens. in cap. Sicut dignum, de homicid. & Innocent. in dist. cap. Ad audientiam eod. tit. ac Panormitan. in cap. Ego N. in fin. de jurejur. Hactenus ad litteram Pignatelli. loc. cit. Cui adde, quod Papa revera non potest Canonice irregularitatem incurrrere, cum ipse sit supra omne jus Canonicum; cap. Proposuit 4. de concession. proband. & Fagnan. lib. 5. decret. in cap. De cetero 11. de homicid. num. 22. Reiffenstuel. loc. cit. num. 91. Pirhing. loc. cit. num. 96. Majolus de Irregularit. lib. 2. cap. 4. Suarez disput. 40. lib. 7. num. 7. La Croix leg. 7. numer. 447. Castropal. de Irregularitat. d. 6. part. 2. n. 4. cum pluribus aliis ibi citatis. Immo est adeo incapax irregularitatis, ut statim ac evehitur ad Papatum, fiat liber etiam ab irregularitate prius contracta, cum statim desinat esse subjectus Juri Canonico quoad vim coactivam, & pœnas, ut recte ex cap. Licet de vitan. d. 6. de election. & cap. Ubi periculum 3. eod. in 6. deducunt Reiffenstuel, Majolus, La Croix, Castropal. & alii loc. cit. & jam diximus sub verb. Irregularitas art. 1. sub num. 11. §. Undecimo.**

Potest Episcopus dispensare super irregularitate contracta ab eo, qui duos Sacros ordines, vel Acolyatam cum Subdiaconatu eodem die suscepit, si delictum sit occultum. Item super irregularitate occulta proveniente ab administratione in ordinibus male susceptis. Item super irregularitate, quam quis contraxit exercendo ordines, quos non habebat. Item super suspensione, & irregularitate contracta ab eo, qui ante legitimum ætatem ordines suscepit. Item in suspensione contracta ab eo, qui ordines suscepit dum vinculo cen-